

Verantwoordelijkheid bij
pathologieverslagen in geval van
geprotocolleerd mee beoordelen, collega-,
multihead- en externe consultatie.

Handreiking nr. 2

Juridische Commissie van de NVVP

Versie: definitief

Vastgesteld d.d. 17-03-2020

Versie Historie

Datum van deze revisie: 03-10-2019

Auteur: Folkert van Kemenade, Juridische Commissie

Versies:

03-10-18	Versie 1.0	Concept
12-11-18	Versie 2.0	
04-02-19	Versie 3.0	Verstuurd 11-03-19
30-03-19	Versie 3.1	Samenvoegen met gedeelte over kiembaangegevens
28-05-19	Versie 3.2	Make up NVVP en aanpassing bij kiembaan deel
31-05-19	Versie 4.0	Na beoordeling jurist. def versie
30-06-19	Versie 4.3	Herziening en verwijdering kiembaan deel
02-10-19	Versie 4.4	Aanbieding voor jur advies
02-10-19	Versie 4.5	Na juridisch advies mw.mr. R.P.M. van der Avort-Lier, MHA
03-10-19	Versie 4.5	Aan NVVP bestuur
17-03-20	Versie 4.6	Akkoord NVVP bestuur
26-03-20	Versie 4.7	Concept verwijderen
26-03-20	Versie 4.7	Op website NVVP onder JurCie plaatsen

Revisiedatum	Datum vorige revisie	Samenvatting van de wijzigingen

Commissieleden:

- Jan Broekman
- Folkert van Kemenade
- Hans Blaauwgeers
- Hans van de Linden

Inhoud

Juridische Commissie van de NVVP	1
Vastgesteld d.d. maand 2019	1
Versie Historie.....	2
1. Inleiding.....	4
2. Rollen en verantwoordelijkheden bij verslag en rapport	5
3. Autoriseren / ondertekenen.....	6
4. Verslag vs rapport en referentie bronnen.	7

1. Inleiding

In deze handreiking willen wij de positie van de patholoog definiëren (in termen van verantwoordelijkheid), uitgaande van zijn rol als degene die de diagnose stelt. De JurCie krijgt hier met enige regelmaat vragen over en een en ander heeft geleid tot een omschrijving van rollen en verantwoordelijkheden in de verslaglegging. Deze handreiking is getoetst door een jurist.

De situatie in een pathologisch onderzoek is niet zomaar 1:1 te vertalen vanuit de adviezen/richtlijnen van de KNMG, waarbij de KNMG een situatie van een behandelend arts met patiënt voor ogen heeft. Om toch bij de KNMG zo veel mogelijk aan te sluiten, is de JurCie uitgegaan van een “op grond van analogie met” om tot deze handreiking te komen en heeft daarom een aantal rollen beschreven, die hieronder uitgewerkt zijn. De term ‘hoofdbehandelaar’ heeft de JurCie wel overgenomen en geldt voor de situatie van 1 patholoog die zonder consultatie een verslag autoriseert. De verantwoordelijk is hier duidelijk. De situatie wordt genuanceerder wanneer er sprake is van een ‘medebehandelaar’.

Indien hij of zij (‘hoofdbehandelaar’) een collega bij de beoordeling van het diagnostisch materiaal betreft (‘collega consultatie’), dan is er sprake van een andere rolverdeling. De KNMG handleiding gaat in op een dergelijke situatie. In deze KNMG handleiding staat dat “indien een arts een consult vraagt bij een collega, dan dragen beide verantwoordelijkheid, maar de arts, die consult vraagt, blijft ‘behandelaar’¹. Het gebruikte argument hiervoor is dat de geconsulteerde niet bij de behandeling is betrokken. Indien een patholoog een collega-patholoog in consult vraagt, dan is de consulteerde patholoog, in tegenstelling tot het voorbeeld van een geconsulteerde poortspecialist, wel degelijk betrokken de ‘pathologie behandeling’ (=diagnose). De geconsulteerde collega “kijkt niet alleen mee”, hij is mede-verantwoordelijk voor de diagnose, en heeft daardoor méér verantwoordelijkheid dan in het analoge geval van het standaard advies van de KNMG.

De geconsulteerde patholoog, samenvattend, draagt bij aan de diagnose. De wijze waarop een geconsulteerde patholoog bij een casus betrokken wordt (geconsulteerd wordt), verschilt qua intensiteit (tweede beoordeling, collegiaal consult, multihead sessie, extern consult) en daarmee varieert de verantwoordelijkheid. Hieronder staat dat beschreven.

2. Rollen en verantwoordelijkheden bij verslag en rapport

Hoofdbehandelaar. Vertaald vanuit het KNMG document naar de patholoog, is de hoofdbehandelaar de persoon die aanspreekpunt is voor de kliniek/aanvrager (kortom: regievoerder en eindverantwoordelijk). Deze persoon ondertekent of autoriseert een verslag zonder vorm van consultatie.

Medebehandelaar. Deze persoon speelt een richtinggevende tot doorslaggevende rol bij het stellen van een histologische diagnose door de hoofdbehandelaar. Medebehandelaarschap in de pathologie is zeker van toepassing indien een richtlijn eist dat er twee pathologen kijken naar een diagnose (bv hooggradige dysplasia oesophagus). De mate van verantwoordelijkheid voor de diagnose is in dat vrijwel 50%/50% (in geval van een zgn. tweede beoordelaar op grond van een richtlijn). Complicerende factor is dat de meeste ICT systemen geen duale ondertekening toe staan en vereisen 1 persoon als hoofdbehandelaar tekent.

Geconsulteerde collega. Deze persoon wordt geraadpleegd bij een casus op het laboratorium zelf. Deze persoon kijkt mee en draagt bij aan de diagnose en draagt verantwoordelijkheid, maar minder dan bovenstaand voorbeeld (in de zin van medebehandelaar). NB in de praktijk kan deze rol dicht 'tegen de rol van medebehandelaar aan' liggen. De overgang in de pathologie van 'geconsulteerde collega' naar 'medebehandelaar' is gradueel. Elk laboratorium dient te vermelden in de procedure hoe de rollen verdeeld zijn bij welke diagnostiek.

Consulent extern. Deze persoon wordt geraadpleegd *buiten* het laboratorium. Het duurt soms enige weken. De patholoog, die de externe consultatie aanvraagt, moet, bij ontvangst van het consult, beslissen of hij of zij de externe diagnose overneemt of niet overneemt. In geval de externe consultatie *niet* overgenomen wordt, verandert er weinig t.o.v. het zgn. hoofdbehandelaarschap of verantwoordelijkheid. Wel dient de overweging van het niet accepteren, vermeld te worden in de verslaglegging. Indien de aanvragend patholoog de externe diagnose *wel* overneemt, dan zal de externe consulent hoofdbehandelaar worden. Deze externe consult zal niet altijd kunnen mee ondertekenen: men kan verwijzen naar het eigen rapport van de externe consult en aangeven dat dit rapport is overgenomen. Bij een dergelijke volledige overname, is de externe consult hoofdverantwoordelijke geworden.

Multi Head consultatie met andere pathologen van de staf/afdeling/maatschap. Dit leidt *niet* tot medeverantwoordelijk van behandeling of diagnostiek door de deelnemers die de casus niet in brengen. De multihead sessie is raadplegend. De uitslag hiervan hoort meer bij de categorie 'persoonlijke werkaantekening' van de hoofdbehandelaar, zoals die op pag. 75 (bij 6.3) van het document 'omgaan met medische gegevens aangepast aan AvG 2018' staan beschreven. Voor de verslaglegging, dient dit (i.e. de multihead consultatie) op een juiste plaats in het verslag (zie gebruikte begrippen bij 5) te worden vermeld: zichtbaar voor de patholoog, niet zichtbaar voor de aanvrager.

Op pag. 75 van het bovengenoemde KNMG document staat "in sommige digitale dossiers is een aparte ruimte gereserveerd voor het maken van persoonlijke werkaantekeningen".² In PALGA-terminologie is dit de rubriek: 'aantekeningen'. Deze rubriek bevindt zich in het verslag van een T-nr, maar niet in de rapportage. Het laboratorium dient hierover een afspraak te hebben. Het verdient aanbeveling een dergelijke raadpleging wel te vermelden in het digitale verslag van een nummer ("vermelden dat het is gebeurd").

3. Autoriseren / ondertekenen

Een hoofdbehandelaar autoriseert. Een medebehandelaar dient 'mee te autoriseren'. Het laten autoriseren door twee personen van een rapport laten weinig laboratorium informatie systemen toe (LIMS), omdat er altijd één persoon moet (eind) autoriseren. De medebehandelaar kan dan vermeld worden in het rapport of met naam onder de hoofdbehandelaar staan (zoals in SymPathy kan). Bij UDPS is medeondertekenen niet mogelijk en moet dit in de tekst van het rapport (vide infra) expliciet vermeld worden (duidelijk herkenbaar voor de aanvrager). UDPS spreekt in dat geval van de rubriek 'opmerking' (een benaming die meer ingegeven lijkt door ICT motieven dan door iets anders)³. In de KNMG terminologie, hoort een opmerking bij het medisch dossier.

In geval van een consultatie of externe consultatie, dient telkens naar een oplossing gezocht te worden. In beide gevallen kan er sprake zijn van geen verantwoordelijkheid naar medeverantwoordelijkheid tot zelfs hoofdverantwoordelijkheid van de externe consulent.

In geval van een multihead sessie, kan dit proces in het verslag worden vermeld bij de rubriek 'aantekening'³. Dit hoort niet bij het geautoriseerde verslag van het pathologie onderzoek en komt niet in een 'voor patiënt- en behandelaar toegankelijk medisch dossier' terecht.

Elk pathologisch laboratorium dient de werkafspraken over bovenstaande vast te leggen in het kwaliteitssysteem. Het moge duidelijk zijn dat in de praktijk de grens tussen 'medebehandelaar' en 'geconsulteerde' kritisch is en kan veranderen in de loop der tijd. Soms is het handiger indien een geconsulteerde het hoofdbehandelaarschap overneemt, met name bij onvoltooide verslagen die ter externe consultatie worden vastgelegd. In geval dit een panel is, dient dit duidelijke te zijn afgesproken en onderschreven.

4. Verslag vs rapport en referentie bronnen.

Verslag: alle velden in een LIMS (PALGA, Delphic, GLIMS, Poema, SymPathy etc.) waar informatie opgeslagen is, die hoort bij één T, C, S of moleculair nummer. Zwaartecategorie, verzekeringsgegevens, aangevraagde immuno's, factuur informatie, etc. Dit dient opgeslagen te zijn in een verslag, maar dient niet allemaal te worden gerapporteerd in het rapport. Zo horen PALGA codes niet bij een rapport.

Rapport: dit zijn de gegevens die geautoriseerd worden. Dit kan alleen de hoofdbehandelaar doen. Soms kan er 'in afwezigheid van' worden getekend (dit is niet de rol van de hoofdbehandelaar). Vaak kan na autorisatie het rapport via een H7 koppeling of een viewer aan de aanvrager ter beschikking gesteld.

Geraadpleegde bronnen:

- ¹ knmg.nl-Verantwoordelijkheden behandelend arts en collega bij collegiaal consult.
- ² Persoonlijke werkaantekeningen in een digital dossier uit "KNMG-richtlijn omgaan met medische gegevens, KNMG, mei 2018" .Op de website beschikbaar.
- ³ Richtlijn verslaglegging identificerende gegevens (PALGA 2014)
- Verder: diverse juridische uitspraken (civielrechtelijk en tuchtrechtelijk) over de rol van de patholoog bij "gemiste diagnoses"